

Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön kansallisen strategian ja toimintaohjelman 2017–2021 toteutusta ja seurantaa edistävän luonnon monimuotoisuuden kansainvälisten asioiden asiantuntijatyöryhmä

Aika: Torstai 23.11.2017, kello 9.30–11.30
Paikka: Ympäristöministeriö, kokoushuone Lohi
Läsnä: Eriika Melkas, ympäristöministeriö, puheenjohtaja
Asikainen Anna-Rosa, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
Blankett Penina, ympäristöministeriö
Haapala Henna, ympäristöministeriö
Hyvärinen Esko, ympäristöministeriö
Johansson Stig, Metsähallitus
Jäppinen Jukka-Pekka, Suomen ympäristökeskus
Niemi Niina, maa- ja metsätalousministeriö
Nikula Liisa, Metsähallitus Luontopalvelut
Nummelin Matti, ulkoasiainministeriö
Pehu Tuula, maa- ja metsätalousministeriö
Peuhkuri Nina, Luonnonvarakeskus
Ruohonen-Lehto Marja, Suomen ympäristökeskus
Schulman Anna, maa- ja metsätalousministeriö
Turunen Olli, Suomen luonnonsuojeluliitto
Pylvänäinen Marja, Suomen ympäristökeskus, sihteeri

1. Kokouksen avaus ja työryhmän esittely

Kokouksen puheenjohtaja Eriika Melkas avasi kokouksen kello 9.30.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirja ja asianlistan hyväksyminen

Edellisen kokouksen (2/2017, 2.10.2017) pöytäkirja hyväksyttiin muutoksitta.

3. Ajankohtaiset kansainväliset biodiversiteettiasiat

- Joululahjaideoina mainostettiin juuri ilmestynyttä Madagaskarin matkailuopasta ja Madagaskarin Ramsarkosteikolta kerätyistä luonnonantimista tehtyjä tuotteita, joita on myynnissä SLL:n verkkokaupassa, sekä Suomen kansallispuistot –opasta, Meren aarteet ja Metsän salainen elämä -kirjoja.

- Esko Hyvärinen kertoi CMS COP-kokouksesta: raportti ei ole valmis, se jaetaan kun on valmistuu. CMS COP on iso kokous, kasvanut kerta kerralta, yli tuhat henkilöä, 91 osapuolta, EUsta 21 jäsenmaata ja komissio. Viro toimi puheenjohtajana kaikkia tyydyttävästi. 56 päätöslauselmaa hyväksyttiin. Ne, jotka eivät ratkenneet heti käsittelyssä, käsiteltiin työryhmissä. Suomen delegaatio oli yksi henkilö (Esko), hän osallistui hallinnolliset asiat ja linnut -työryhmiin. Review mekanismi hyväksyttiin, jolla voidaan vahvistaa sopimuksen toimeenpanoa. Asiasta neuvoteltiin pitkään. Kansalaisjärjestöjen roolista keskusteltiin. Afrikan valtiot eivät olleet tyytyväisiä siihen, että NGOt ovat mukana, mutta ne saatiin mukaan. EU oli valmistellut hyvin ehdotuksen. Kompromissilla ratkaistiin, että NGOt voivat toimittaa tietoja, mikä on tärkeä mekanismi sopimukselle. Aineistot ovat luottamuksellisia kunnes raportti on valmis. Tämä tyydytti Afrikan valtioita. Samaan resoluutioon saatiin lisäksi, että maita voidaan auttaa, jotta toiminta on sopimuksen mukaista. EU sai läpi hyvin valmistellut näkemyksensä. Lajiliitemuutokset: 35 ehdotusta, joista 34 hyväksyttiin. Intiangasellia koskeva ehdotus vedettiin pois, sillä se oli puutteellinen. Ensimmäistä kertaa äänestettiin; 4 lajista äänestettiin: leijona, kirahvi, simpanssi ja leopardi. Vastustajia oli eteläisen Afrikan maista. Hävisivät äänestykset ja Uganda jättää varauksia leopardille.

EU:n äänimäärä nousi keskusteluun. Ehdotuksena oli, että EU:lla olisi vain niin monta ääntä kuin on jäsenmaita kokouksessa paikalla. Tästäkin äänestettiin, mutta linjattiin, että EU:lla on niin monta ääntä kuin jäsenmaita on. Päätettiin 2,3 % kasvu ensi kauden budjettiin. Seuraava COP in Intiassa 2020 kevätkaudella. Suomen puheenjohtajuuskaudella tehdään valmisteluja.

- YM rahoitti Risto Heikkisen osallistumaan CBD-sihteeristön Bonnissa järjestämään tekniseen työpajaan *'Technical workshop for review of the voluntary guidelines for the design and effective implementation of ecosystem-based approaches to climate change adaptation and disaster risk reduction'*. Työpaja pidettiin Saksassa, Bonnissa 20.–22.11.2017. Todettiin, että Risto voisi tulla kertomaan työpajasta. (Liitteenä Heikkisen matkakertomus)

- Kolme tärkeää aluetta kasvigeenivarasopimuksen kokouksessa Ruandassa:

1) Isoin asia oli viljelykasvien geenivaroja koskevan monenvälisen järjestelmän toimivuuden parantaminen. Se ei ole generoinut kehittyville maille rahoitusta odotetulla tavalla. Erityisesti Afrikan alue piti tätä neuvottelujen etenemisen kannalta keskeisenä ongelmana. Tilanteen korjaamiseksi perustettiin vuonna 2013 *ad hoc* -työryhmä, joka sai tehtäväkseen kehittää uuden toimivan systeemin sopimuksen alaisen benefit sharing (BS)-rahaston rahoitustilanteen parantamiseksi. Työryhmä ehdotti GB7:ssä viljelykasvien saatavuudelle uutta tilaussysteemiä, jossa BS-rahastoon ryhdytään maksamaan vuosittain tietty prosentti järjestelmästä saatujen kasvilajikkeiden jatkojalostuksesta saatavista tuloista. Lisäksi järjestelmän byrokratiaa oli vähennetty. *Ad hoc* -ryhmä oli toiveikas uudistuksen valmistumisesta GB7:ssä, mutta asiasta ei päästy yhteisymmärrykseen, joten neuvottelut asiasta jatkuvat GB8:ssä vuonna 2019.

2) DSI eli digitaalista sekvenssi-informaatiota ei ollut sisällytetty GB7:n asialistalle, mutta asia tuli esiin monessa asiakohdassa. Pitkällisten keskustelujen jälkeen aihe päätettiin ottaa omana kohtanaan kokouksen asialistalle. Kokouksessa korostettiin, että tässä asiassa yhteistyö FAO:n geenivarakomission ja CBD:n kanssa on tärkeitä.

3) Viljelijän oikeudet (Farmers' Rights, FR) -oikeudet on ollut koko sopimuksen olemassaolon ajan vaikea aihe, jossa kehittyneiden ja kehittyvien maiden näkemykset ovat vastakkaisia. Näkemysten erot nousevat siitä, että kehittyneiden maiden siemenjärjestelmä on virallinen ja täysin säännelty, kun taas kehittyvissä maissa on perinteisesti 'vapaata' vaihtoa ilman sääntelyä. Kehittyvät maat haluavat kansainvälistä lainsäädäntöä tai ohjeistusta kansallisten käytäntöjen lisäksi/tueksi. Kehittyneet maat taas korostavat, että viljelijän oikeuksien parantaminen kuuluu toteuttaa puhtaasti kansallisella pohjalla. Kehittyvien maiden kannan takana on perimmiltään biotekniikan patentoinnista mahdollisesti aiheutuvat rajoitukset siementen perinteiseen vapaaseen saatavuuteen ja käyttöön näissä maissa.

- USA oli kokouksessa ensimmäistä kertaa sopimusosapuolena. USA:n edustaja ilmoitti heti kokouksen alussa, että se ei aio maksaa mitään vapaaehtoisia maksuja kasvigeenivarasopimuksen budjettiin. Kaikesta huolimatta USA valittiin GB8:n puheenjohtajaksi.

- Geneve CITES-standing committee -kokous viikolla 48. Stella From, SYKE, Charlotta von Troil ja Esko Hyvärinen, YM osallistuvat.

- Notifikaatio: Peer Review of Fact-finding and Scoping Study on Digital Sequence Information on Genetic Resources (2017-115). STM, MMM ja YM koordinoivat keskenään Suomen osallistumista.

- Tekninen asiantuntija *Ad hoc* -ryhmä käsittelemään digitaaliseen sekvenssitietoon liittyviä ajankohtaisia asioita on asetettu, ei suomalaisedustajia.

- Nagoyan pöytäkirjan Artikla 10 (monenvälinen hyötyjenjakomekanismi): notifikaatio 2017-094 avoinna. Monenvälinen mekanismi vasta keskustelussa, ollaan aivan alkutekijöissä.

- *Ad hoc* -ryhmä pohtii synteettistä biologiaa, onko eroja synteettisellä biologialla ja perinteisellä geenitekniikalla. Pitääkö synteettinen biologia pitää erillään vai onko se laajemmin vain biotekniikkaa. Montreal, Kanada 5.–8.12.2017.

- Ilmoittautuminen Arktiseen bd-kongressiin on alkanut <http://www.ym.fi/fi-FI/content/45002/26945>, <https://www.arcticbiodiversity.is/index.php/congress>

4. SBSTTA-21 ja Art. 8 (j) -kokousten valmistelu (Montreal 11.–16.12.2017) ja WPIEI 15.–17.11.2017 kokousten tulokset

Montreal SBSTTA-21 (kokous 22 on laajempi ensi kesänä), valitaan uusi Bureau, pari maajäsentä vaihtuu. Asia 1) CBD:n 2050 visio pohdinnassa suhteessa Aichi-tavoitteisiin ja globaaleihin kestäväen kehityksen tavoitteisiin. 2) Kestäväen käytön teema (sustainable wildlife management), sisältää bushmeat'n kestäväen käytön. 3) BD ja ihmisen terveys, Suomen kannalta kiinnostava, koska Suomi isännöi työpajaa Vuosaarella lokakuussa. WHO oli mukana. Oli hyvä työpaja, paikalla noin 60 asiantuntijaa ja 27 osapuolta. (Kokouksen esitykset ovat tulossa CBD:n sivuille). Helsingin työpaja keskusteli mm. siitä, että ympäristön sekä sosiaali- ja terveyden hallinnot pitäisi saada vuorovaikutukseen ja keskusteluyhteyteen. Biodiversiteetillä on positiivinen terveysvaikutus. Sosiaali- ja terveyspuolen mukaan pitäisi olla lääketieteelliset perusteet, kun taas ympäristöhallinto lähtee siitä, että luonnosta on hyötyä terveydelle. EU-valmistelu on tärkeää, kun SBSTTA:ssa katsotaan teemoja yhdessä globaalisti. Vilmissä Saksassa on ollut EU-valmistelukokous.

Helsingin kokouksen jälkeen, jotkut EU-maat ovat perustaneet ”coalition of the willing” -ryhmän, jonka vetovastuussa on Belgia. Matti Tapanisen (MH) esitys SBSTTAssa, Timo Partonen oli toinen virallinen Suomen edustaja Helsingin työpajassa. Matti Tapaninen on ollut aktiivinen Specialist group on health and well-being -teemalla.

Myös valtavirtaistaminen on aiheena Montrealissa, sekä energia ja kaivosteollisuus, infra kaupungeissa, teollisuus ja terveys, sekä se miten näitä voidaan liittää sopimuksen työohjelmiin. BD-kysymykset suhteessa kestäväen kehityksen (SDG) -tavoitteisiin. GBO 5 tulossa, valmistelusta keskustellaan. IPBESin alueelliset arvioinnit mukaan. Käsitellään myös sitä, miten arvioidaan strategisen ohjelman toteutumisen tehokkuutta. Bushmeat, puheenvuoro tulee MMM:lta. CITES-sopimuksessa bushmeat ollut mukana pitkään. Mukaan myös ’meripuskaliha’. Toimeentulo ja ruokaturva köyhän väestön osalta, on vaikea kysymys.

Osallistujia YM, STM, MMM, SYKE, LUOMUS ja MH. Tavoitteena saada suositukset, jotka tähtäävät 2018 osapuolikokoukseen. Tulossa toinen Vilmin kokous, jonka kanssa 8 (j)-kokous limittäin, johon Saamelaiskäräjät osallistuu. BD-sopimusten synergiaryhmä kokoontuu myös Montrealin kokouksen aikana, tavoitteena sihteeristöjen yhteistyön vahvistaminen, monitorointi ja raportointi. 8 (j) -kokousvalmistelua on ollut, Charlotta von Troil, YM oli paikalla. Tulee raportti tulossa. WPIEI-kokous (Bernin sopimus) Marina oli paikalla.

5. BD-sopimusten vastuuhenkilöiden nimeäminen/tarkistaminen

Käytiin lista läpi ja hyväksyttiin muutamalla korjauksella. Marina toimittaa tiedot CBD-sihteeristölle.

6. Metsähallituksen kansainväliset työt – Kansainvälisten asioiden johtaja Stig Johansson, Metsähallitus

Stig Johansson esitteli Metsähallituksen Luontopalvelujen kansainvälistä yhteistyötä. Hän on palannut syyskuussa Metsähallitukseen oltuaan Maailmanpankissa. Metsähallituksen Luontopalveluilla on paljon kansainvälistä yhteistyötä, ja se on kasvanut organisaation kautta.

Metsähallituksen tavoitteena on nousta yhdeksi parhaista suojelualueiden hoitajista maailmassa. Luontopalveluilla ei ole juurikaan vertailukohtia maailmassa, mutta US National Park Service'n, Parks Victorian (Australia) ja Scottish Natural Heritage'n kanssa tehdään vertaisarviointiyhteistyötä.

Vaikuttaminen kansainvälisten järjestöjen kautta: EUROPARC-Liitto, Eurosite, Euroopan luonnonsuojeluvirastojen johtajien verkosto ENCA, luonto-opastuksen järjestö Interpret Europe, Kansainvälinen Riistansuojeluneuvosto CIC.

Globaalin tason vaikuttaminen ja osallistuminen: CBD, Maailmanperintösopimus, Ramsar-sopimus, Helcom, Natura2000 biogeograafinen prosessi, IUCN. Alueellisella tasolla EU, Pohjoismaiden ministerineuvosto, lähialueet. Sopimusperäistä järjestöyhteistyötä periaatteella vuoroin vieraisissa on Viron, Latvian, Ruotsin, Kiinan, Etelä-Korean ja Kolumbian kanssa. Suojelualueiden välistä yhteistyötä on Norjan ja Venäjän kanssa.

Rajat ylittävä yhteistyö (Rajapuistoyhteistyö): Euroopan vihreä vyöhyke, Fennoskandian vihreä vyöhyke, Merenkurkku/Höga Kusten, Helcom, Arktinen yhteistyö jne.

Kehittämistä ja hankkeita: kansallispuistojen sertifiointi, EU:n ja PMN:n hankkeita ja hankerahoitusta.

Metsähallituksen kansainvälisesti merkittävää tekemistä ovat suojelualueiden hoidon tehokkuuden ja puistojen ja Natura-alueiden tilan mittaaminen, sekä paikallistaloudellisten vaikutusten ja suojelualueiden terveysvaikutusten mittaaminen.

7. SYKE:n IKI-hankkeet ja UM:n IKI-hankkeet – Jukka-Pekka Jäppinen, SYKE ja Matti Nummelin, UM

SYKEllä ei ole enää käynnissä olevaa hanketta. 2010–2014 oli Sambian IKI-hanke, joka oli laitostenvälistä yhteistyötä. Laaja hanke, jossa oli eri osioita: 1) henkilöstöhallinnon vahvistaminen, 2) ympäristötietojärjestelmän kehittäminen, 3) YVA-arvioinnin kapasiteetin vahvistaminen, 4) kansainvälisten biodiversiteetti-sopimusten vahvistaminen (CITES, CBD/CHM), 5) kemikaalisäästämisen, kapasiteetin vahvistaminen. Lisäksi sambialaisten oman luonnon tuntemuksen kehittämistä, jossa tehtiin Sambian sienikirja. Työ oli vuorovaikutteista ja keskustelevaa, paitsi sienikirjaprojekti oli käytännönläheinen. Mosambik olisi kiinnostunut vastaavasta. Tansaniassa on jo aiemmin tehty sienikirja.

UM:n IKI-hankkeet: alueyksiköt pyytävät tarjouksia ja voivat esittää IKI-hankkeita.

Metsähallituksen Luontopalveluilla ei jossakin vaiheessa ollut IKI-kelpoisuutta. Nyt SYKE:llä ja MH:lla on hanke Makedoniassa, joka toimii valtionhallintojen välillä.

IKI-hankkeiden edellytys on, että mukana on suomalainen yritys, joka toimii kohdemaassa! SYKE on yrittänyt saada Vietnamiin hanketta. Destian kanssa on neuvoteltu, sillä Destia on tehnyt pari siltää Hanoiin, mutta bisnespuolelta ei tullut ideoita.

Nina Peuhkuri kertoi, että LUKE:lla on Afrikassa käynnissä IKI-hankkeita.

* Ethiopia-hanke (–2018), Capacity building in genetic evaluation and new breeding tools to strengthen the Ethiopian dairy development. Goals: The project will identify, improve and make available locally adapted and more productive dairy cattle genotypes to resource poor dairy farmers in Ethiopia.

* EthPhos-hanke (–2018), Improving the food security of Ethiopia: assessment of soil amendment rock resources and phosphate fertilizer resources. Goals: 1) Improved availability of suitable soil conditioners and balanced application of fertilizer and conditioner, 2) New information on the phosphate potential of the sedimentary terrain.

* IKI Tunisia-hanke (–2018), Development of potato cultivation in Tunisia Towards environmentally friendly sustainable potato cultivation. Goals: The project develops sustainable techniques for tuber seed production chain from the potato hybrids having improved tolerance to abiotic and biotic stresses.

* INFORES-Tanzania IKI-hanke (–2018), Implementation support of results and data of first National Forest Resources Monitoring and Assessment (NAFORMA, so. VMI) at regional and local level in Tanzania. Goals: Strengthened capacity of partner organisations on NAFORMA database maintenance and data dissemination and improved capacity on multisource inventory.

8. Muut ajankohtaiset asiat ja seuraavat kokoukset

- SYKE ja Luke ovat tehneet yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriölle tiiviin raportin kansainvälisen metsäpolitiikan trendeistä, keskeisistä haasteista ja suomalaisista ratkaisuksista, jota voidaan käyttää hyväksi maamme kansainvälisen metsäpolitiikan muotoilussa.

- Suomi ja Helcom järjestävät Itämeren kattaman meri EBSA-kokouksen. Kongressin notifikaatio-vastaukset ovat lähteneet. Kansallinen kokous pidetään 15.12.2017, jossa kootaan Suomen panos kokoukseen.

- Suomen valtio IUCN jäseneksi 50 vuotta sitten. Suomen valtion jäsenyyden esitteli Ahti Karjalainen ja Urho Kekkonen hyväksyi 1968. Jäsenyyttä juhlistaan 30.1.2018. Kutsut tulossa. Tarkoitus on pitää

---

asiantuntijaseminaari päivällä ja illalla pienemmälle joukolle iltatilaisuus Korkeasaarella. IUCN täyttää itse 70 vuotta lokakuussa 2018.

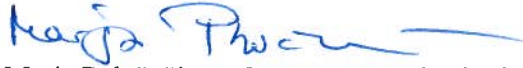
- Seuraava kokousaika sovitaan Doodle-kyselyn pohjalta.

Puheenjohtaja

Eriika Melkas, ympäristöministeriö

Sihteeri

Marja Pylvänäinen, Suomen ympäristökeskus

Jakelu: Työryhmän puheenjohtaja, jäsenet, sihteeri ja pysyvät asiantuntijat.